

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. V. Quidnam formaliter sit principium quo producendi Filium, &
Spiritus Sanctum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO QUINTA.

Quidnam formaliter sit principium quo producendi Filium & Spiritum Sanctum.

I. **D**UPLEX hac in re est sententia: Prima asserit principium quo respectu Filii, esse Paternitatem, respectu autem Spiritus Sancti spirationem activam. Secunda verò sententia affirmat principium quo in ordine ad has Personas esse intellectiōnem & volitionem, non quomodocunque, sed prout illa est in Patre, seu connotat relationem Paternitatis, volitionē autem in quantum terminatur relatione spirationis activae, Patri & Filio communi: ita S. Thomas hic, q. 41. art. 5. Scotus in 1. dist. 7. Suarez 1. p. lib. 6. cap. 5. num. 4. Molina hic q. 41. art. 5. Vasquez 1. p. disp. 164. cap. 1. & 3. & recentiores communiter.

II. Hanc secundam sententiam veriolem existimo, tum quia multò est communior, tum quia Patrum dictis, quorum auctoritas apud quemvis rectè sentientem, magni, in hac praesertim materia, esse debet momenti, conformior. Inprimis itaque S. Augustinus non semel asserit Verbum esse ex Sapientia, & ex memoriā fecundā Patris, quae apud S. Augustinum idem omnino sunt; lib. enim 15. de Trin. cap. 7. ait Patrem esse seipso formaliter suam memoriā, suam sapientiam, & intelligentiam actualem: ergo sapientia seu intellectio in Patre, est secundum S. Augustinum principium Filii, sed non principium quod, hoc enim propriè spectat ad suppositum; actiones quippe, ut quod, sunt suppositorum; ergo principium quo.

III. Idem frequenter asserunt reliqui Patres: Sanctus Athanasius, S. Basiliius, S. Nazianzenus, S. Ambrosius, & alii. Hec verò peculiariter docuit S. Fulgentius lib. 3. ad Monimum, cap. 7. his verbis: Cum enim mens apud se Verbum habet, utique cogitando habet, quia nihil aliud est apud se dicere, quam apud se cogitare. Cum ergo mens cogitat, & cogitando Verbum intra se generat, de sua substantiā generat Verbum &c. Actum ergo intelligendi existimat esse id quo producitur Verbum.

IV. Hoc ipsum clarè affirmat Joannes Theologus in Concilio Florentino, ses. 18. interlocutione penult. Patri Persona, inquit, suppositum est generans; diuina verò natura principium quo Pater generat, &c. Ubi plura in hanc rem subjicit, quibus docet principium quo Pater producit Filium, esse diuinam intellectiōnem, connotando tamen relationem Paternitatis, seu prout est in Patre, ut supra dictum est numero primo.

V. Concludo luculento testimonio S. Anselmi in Monolog. cap. 54. ubi loquens de Spiritu Sancto, sic habet: Non ex eo procedit, in quo plures sunt Pater & Filius, sed ex eo in quo sunt unum. Ne quis autem existimet ex relatione spirationis eum procedere, statim subjicit: Nam non ex relationibus suis, quae plures sunt, alia est enim relatio Patris, alia Filii sed ex ipsa sua essentia, quae pluralitatem non admittit, emittunt Pater & Filius tantum bonum. Libro etiam de processione Spiritus Sancti cap. 25. & 30. ait Spiritum Sanctum procedere de diuinitate Patris, non de Paternitate: quamvis requiratur etiam Paternitas, ut numero primo, & 4. dictum est; nec in eo potest esse controversia, nisi de modo loquendi.

Ratio denique est: Processio enim Verbi, ut ostensum est sect. praecedente, est propriè dictio, & intellectio: relatio autem, ut ibidem diximus, num. 7. non est intellectio, nec representatio objecti: cum ergo, ut ait S. Augustinus lib. 15. de Trin. cap. 7. & 10. Verbum Dei sit Sapientia genita ex Sapientia generante, principium ejus formale, seu quo, debet esse intellectio.

Dices: quicquid aliud producit, esse debet realiter ab eo distinctum, ergo principium formale productivum Filii non potest esse intellectio, haec enim, praedicatum absolutum cum sit, à Filio non distinguitur realiter, ergo principium Filii formaliter productivum est sola Paternitas, haec enim sola realiter distinguitur à termino producto, seu Filio. Respondetur negando antecedens, si sermo sit de distinctione adaequata, sed ut aliquid sit rei alicujus principium productivum, sufficit illud esse per identitatem in supposito, realiter ab eo quod producitur, distincto, hoc pacto enim est entitas, aliquo distinctionis genere, verè & realiter à Filio distincta, quamvis ut nomine intellectiōnis, seu termino absoluto denotatur, haec distinctio non explicetur. Si enim diversitas solius loci sufficiat secundum valde communem sententiam, ut idem Petrus in uno loco existens, possit se producere ut existentem in alio, à fortiori ad hoc sufficit realis identificatio cum supposito realiter distincto.

Neque hinc inferas intellectiōnem producere seipsam, intellectio enim non producitur. Solum ergo sequitur intellectiōnem, ut terminatam Paternitate, seu intellectum paternum producere aliquid ejusdem secum essentiae, sed relativè à supposito in quo intellectus Paternus est, distinctum: quod reipsa est producere Filiationem, non tamen intellectiōnem aut naturam, propter virtutem inter relativa & absoluta distinctionem, de qua plura postea. Haec dicta sint de principio producendi, generandi scilicet & spirandi: in quo enim actualis generatio & spiratio consistat, dicitur sectioe sequente.

SECTIO SEXTA.

Alia quaedam inferuntur circa diuinas processionem.

I. **I**N FERO primò: quamvis, ut diximus sectioe praecedente, principium formale, seu quo, productionis Filii sit intellectio, & productionis Spiritus Sancti volitio, infero inquam, actualem nihilominus generationem Verbi, seu processionem ejus activam, esse relationem Paternitatis, & processionem, seu actualem productionem Spiritus Sancti esse spirationem activam; ita Suarez hic, lib. 6. cap. 1. num. 5. Molina 1. p. q. 27. art. 3. d. 4. estque sententia Magistri in 1. dist. 26. ubi sic habet: Generatio & nativitas, aliis nominibus sunt Paternitas & Filiatio. Quae ejus Verba asserit & probat S. Thomas hic, q. 41. art. 1. ad 2. Idem tenere videtur S. Bonaventura in 1. dist. 26. q. 3. Halensis 1. p. q. 42. memb. 2. Scotus in 1. dist. 28. q. 2. & alii.

Ratio autem est: productiones enim passivae non sunt intellectio & volitio, sed relationes Filiationis, & Spirationis passivae: ergo & processionem activam sunt relationes, quae enim vel apparens hujus differentia. Sicut ergo Filius procedere potest ut Verbum per relationem passivam, modò principium formale, seu quo, sit intellectio; ita & procedere potest per activam. Conf. sic enim in creatis

I. *Duae haec de re opposita inter se sententia.*

II. *Principia quo in diuinis sunt intellectio & volitio.*

III. *Mens haec in re S. Augustini.*

IV. *Docent Patres principium quo esse intellectiōnem & volitionem.*

V. *Dicta Joannis Theologi in Concilio Florentino circa principium quo.*

VI. *Luculentum Divi Anselmi haec de re testimonium.*

VI. *Principium formale Verbi, quia tale, debet esse intellectio.*

VII. *Ut aliquid sit principium alicujus, sufficit esse in supposito realiter distinctum.*

Res haec declaratur exemplis.

VIII. *Non sequitur intellectiōnem producere seipsam.*

I. *Actualis generatio Filii, & productio Spiritus Sancti, sunt Paternitas & Spiratio activa.*

II. *Productiones passivae sunt relationes; ergo & Filius.*